

ANALIZA DE IMPACT ÎN PROCESUL DE FUNDAMENTARE
a proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative
(asigurarea medicală a audienților INJ ș.a. aspecte organizatorice ale
activității INJ)

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (asigurarea medicală a audienților INJ ș.a. aspecte organizatorice ale activității INJ)
Data:	11 aprilie 2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Justiției
Subdiviziunea:	Direcția elaborare acte normative
Persoana responsabilă și datele de contact:	Diana Melenciuc, Consultant principal, tel.: (022) 20-14-26 email: diana.melenciuc@justice.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
Au fost evidențiate următoarele probleme: 1) scăderea numărului de persoane care participă la concursul de admitere la Institutul Național al Justiției (în continuare – INJ); 2) reținerea din bursa primită la INJ a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală a audienților INJ; 3) diminuarea atractivității de a fi audient la INJ comparativ cu a fi angajat în sectorul privat.	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i>	
Potrivit pct. 4 din Anexa nr. 1 la <i>Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală</i>, audienții INJ, candidați la funcția de judecător și procuror, fac parte din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală „în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense”, în cazul – dat bursa primită pe perioada studiilor la INJ (18 luni). Având în vedere că audienților INJ li se reține un cuantum de 9% din bursa primită la începutul fiecărei luni concomitent cu calcularea bursei, instituția are obligația de a introduce aceste date	

în forma „IRM19” pentru activarea poliței de asigurare medicală, însă în formularul respectiv nu se regăsește o rubrică destinată acestei categorii de persoane asigurate. Drept urmare, la moment, audienții INJ figurează cu statut de „angajați” în programa de evidență contabilă.

Subliniem faptul că conform art. 20 lit. e) din Codul fiscal nr. 1163/1997, în venitul brut nu se includ „bursele elevilor, studenților și persoanelor aflate la învățământ postuniversitar sau la învățământ postuniversitar specializat la instituțiile de învățământ de stat și particulare, în conformitate cu legislația cu privire la învățământ, stabilite de aceste instituții de învățământ, precum și bursele acordate de către organizațiile filantropice, cu excepția retribuirii pentru activitatea didactică sau de cercetare, indemnizațiile unice acordate tinerilor specialiști angajați la lucru, conform repartizării, în localitățile rurale;”.

Precizăm că conform art. 2 alin. (4) din Legea nr. 152/2006, INJ nu face parte din sistemul național de învățământ și educație. Drept urmare, prevederile art. 20 lit. e) din Codul fiscal nu pot fi aplicate audienților INJ.

Referitor la numărul persoanelor care au participat în ultimii ani la examenele de admitere la INJ, prezentăm următoarele date statistice:

Persoane admise la concurs pentru funcția de:	2021	2022	2023
judecător	40	34	73
procuror	87	44	36
Total:	127	78	109

Referitor la numărul absolvenților INJ prezentăm următoarele date:

Absolvenți:	2021	2022	2023
judecător	20	15	15
procuror	20	19	21
Total:	40	34	36

În context, indicăm următoarele **persoane/entități afectate**:

1) audienții INJ, deoarece reținerea primei de asigurare medicală din contul bursei diminuează cuantumul net al acesteia;

2) sistemul judecătoresc și procuratura în general, deoarece o mare parte din juriști preferă să activeze în sectorul privat.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au generat problemele enunțate țin de:

1) asimilarea audienților INJ cu persoanele angajate în câmpul muncii;

2) promovarea unei politici inechitabile în domeniul asigurării medicale în raport cu audienții INJ.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Evoluția de până în prezent a problemei a fost descrisă la pct. 1 lit. b) de mai sus.

Dacă această intervenție legislativă nu va avea loc, INJ va continua să rămână o instituție mai puțin atractivă pentru juriști. Acest fapt va duce în viitor la diminuarea numărului de judecători și procurori.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual este constituit din următoarele acte normative:

- Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției;

Actele normative enumerate reglementează statutul audienților INJ, precum și aspectele ce țin de asigurarea obligatorie de asistență medicală a acestora.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Se propun următoarele obiective:

- Modificarea modalității de acoperire a cheltuielilor ce țin de asigurarea medicală a audienților INJ;
- Sporirea atractivității statutului de audient al INJ.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

După cum s-a menționat supra, în cazul lipsei de intervenție, numărul doritorilor de a-și face studiile la INJ se va diminua, cu riscul pentru viitor de a se reduce numărul judecătorilor și procurorilor.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țințesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Prevederile proiectului care au **impact financiar** se referă la modificarea art. 4 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998, punctului 4) din Anexa nr. 1 la Legea nr. 1593/2002 și art. 19 alin. (3) din Legea nr. 152/2006.

Astfel, pentru a nu discrimina audienții INJ în raport cu persoanele care urmează studii postuniversitare în instituțiile de învățământ, se propune implementarea unui mecanism de asigurare medicală, similar celui existent pentru studenții din instituțiile de învățământ superior.

<i>c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare</i>
Opțiuni alternative nu sunt.
4. Analiza impacturilor opțiunilor
<i>a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate</i>
Subliniem că situația actuală nu produce niciun efect pozitiv. În context pot fi evidențiate doar efectele negative ale acesteia: • reducerea numărului de persoane care participă la examenele de admitere la INJ; • diminuarea atractivității reduse de a fi audient la INJ, comparativ cu a fi angajat în sectorul privat.
<i>b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea</i>
Conform mediei pentru anii 2020-2023, anual în cadrul INJ sunt aproximativ 36 audienți. Drept urmare, în cadrul viitoarelor procese de planificare bugetară, va fi necesar de a identifica resursele necesare pentru a acoperi deficitul format, or, primele de asigurare medicală nu vor fi reținute de la audienții INJ. Bursa audienților INJ pentru anul 2024 ar constitui 11.700 lei (ceea ce corespunde cu salariul mediu realizat pentru anul 2023). Din aceasta sumă, în baza Legii 85/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, se rețin lunar 9% pentru asigurarea medicală, ceea ce constituie 1053 lei/lună. Suma necesară pentru asigurarea medicală a unui audient INJ (raportată la bursa din anul 2024) ar constitui: $1053 \text{ lei/lună} * 12 \text{ luni} = 12\,636 \text{ lei/an}$ Drept urmare, suma necesară pentru asigurarea medicală a 36 de audienți va constitui aproximativ: $36 \text{ audienți/an} * 12\,636 \text{ lei/an} = 454\,896 \text{ lei/an.}$ <u>Beneficiile care vor decurge din opțiunea adoptată constau în următoarele:</u> • majorarea numărului de persoane care participă la examenele de admitere la INJ; • majorarea cuantumului net al bursei audienților INJ; • sporirea atractivității de a fi audient la INJ, comparativ cu a fi angajat în sectorul privat.

Părțile interesate, care vor fi afectate pozitiv sunt audienții INJ. În urma modificării propuse nu vor fi părți afectate negativ.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu au fost analizate opțiuni alternative.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscul care poate duce la eșecul intervenției constă în posibila insuficiență a resurselor financiare din bugetul de stat, necesare pentru a acoperi cheltuielile menționate la pct. 4 lit. b¹).

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Având în vedere argumentele expuse *supra*, inclusiv beneficiile care vor fi obținute, considerăm că opțiunea propusă este unica fezabilă și proiectul urmează a fi susținut și adoptat.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Pentru buna implementare a opțiunii recomandate este necesară modificarea legislației menționate la pct. 1 lit. e) din prezenta analiză a impactului de reglementare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță sunt:

- numărul audiențelor la INJ, pentru care Guvernul va avea calitatea de asigurat;
- numărul persoanelor care vor participa la următoarele concursuri de admitere la INJ, comparativ cu numărul acestora din anii precedenți.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Modificările propuse vor intra în vigoare peste 6 luni de la data publicării proiectului de act normativ în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Impactul acestora se va resimți odată cu achitarea burselor fără a reține din contul acestora sumele pentru asigurarea medicală.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

1. Consiliul Superior al Magistraturii;
2. Consiliul Superior al Procurorilor;
3. Institutul Național al Justiției;
4. Ministerul Finanțelor;
5. Ministerul Sănătății;
6. Compania Națională de Asigurări în Medicină.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezentul proiect de lege urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului, precum și cu participarea în format larg a societății civile, atât pe pagina web oficială a Ministerului Justiției cât și pe platforma www.particip.gov.md.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	-	-
povara administrativă	0	-	-

fluxurile comerciale și investiționale	0	-	-
competitivitatea afacerilor	0	-	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	-	-
concurența pe piață	0	-	-
activitatea de inovare și cercetare	0	-	-
veniturile și cheltuielile publice	-1	-	-
cadrul instituțional al autorităților publice	0	-	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	-	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	-	-
situația social-economică în anumite regiuni	0	-	-
situația macroeconomică	0	-	-
alte aspecte economice	0	-	-
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	-	-
nivelul de salarizare	0	-	-
condițiile și organizarea muncii	0	-	-
sănătatea și securitatea muncii	0	-	-
formarea profesională	0	-	-
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	-	-
nivelul veniturilor populației	0	-	-
nivelul sărăciei	0	-	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	-	-
diversitatea culturală și lingvistică	0	-	-
partidele politice și organizațiile civice	0	-	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	-	-
modul sănătos de viață al populației	0	-	-
nivelul criminalității și securității publice	0	-	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	-	-
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	-	-
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	-	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	-	-
nivelul și calitatea educației populației	0	-	-
conservarea patrimoniului cultural	0	-	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	-	-
accesul și participarea populației în activități sportive	0	-	-
discriminarea	0	-	-
alte aspecte sociale	0	-	-
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	-	-
calitatea aerului	0	-	-

calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	-	-
biodiversitatea	0	-	-
flora	0	-	-
fauna	0	-	-
peisajele naturale	0	-	-
starea și resursele solului	0	-	-
producerea și reciclarea deșeurilor	0	-	-
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	-	-
consumul și producția durabilă	0	-	-
intensitatea energetică	0	-	-
eficiența și performanța energetică	0	-	-
bunăstarea animalelor	0	-	-
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	-	-
utilizarea terenurilor	0	-	-
alte aspecte de mediu	0	-	-
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			
			Anexe
Proiectul de lege – 3 file; Nota informativă – 6 file.			